

9.12.2004

PESÄNHOITAJAN PALKKIO

1 YLEISTÄ

Palkkio konkurssipesän hoidosta määräytyi pitkään Suomen Asianajajaliiton antaman palkkiosuosituksen mukaisesti. Kilpailuvirasto totesi vuonna 1992 palkkiosuosituksen samana vuonna voimaan tulleen kilpailunrajoituslain vastaiseksi.

Tämän jälkeen palkkion määräytymisperusteet olivat usean vuoden ajan epäyhtenäisiä, mitä velkojien edustajat, pesänhoitajat ja tuomarit pitivät ongelmallisena. Asian korjaamiseksi konkurssiain neuvottelukunta antoi pesänhoitajan palkkiota koskevan suosituksen 31.12.1997. Kilpailuvirasto on 5.6.2002 antamassaan päätöksessään todennut, ettei suosituksella ole ollut sellaisia hinnoittelua jäykistäviä tai palkkiotasoa nostaneita vaikutuksia, että Kilpailuvirastolla olisi aihetta ryhtyä suosituksen johdosta toimenpiteisiin. Suositus on nyt tarkistettu vastaamaan niitä muutoksia, jotka uusi konkurssilaki on tuonut pesänhoitopalkkion tasoon ja määräytymisperusteisiin.

Palkkiosuosituksessa käsitellään pesänhoitopalkkioita koskevaa lainsäädäntöä ja tavanomaisia pesänhoitajan tehtäviä sekä näistä määräytyvää palkkiota. Lisäksi suosituksessa käsitellään tavanomaisista tehtävistä poikkeavien toimenpiteiden erillisveloitusta ja pesänhoitopalkkiota velallisen liiketoiminnan jatkamisen sekä panttiomaisuuden myymisen osalta. Suosituksessa käsitellään vielä palkkiolaskun vahvistamista ja maksamista.

Suosituksen lähtökohtana on, että

- 1) raukeavasta tai julkisselvitykseen siirtyvästä konkurssista (lyhyt konkurssimenettely) maksetaan pesänhoitajan toimenpiteisiin perustuva kohtuullinen palkkio ja
- 2) lopputilitykseen päättyvän konkurssin täysimittainen konkurssimenettely
 - 2 a) asettamisesta pesäluettelon valmistumiseen ulottuvasta pesänhoitovaiheesta (I vaihe) maksetaan toimenpiteisiin sekä
 - 2 b) pesäluettelon valmistumisen jälkeisestä pesänhoito-vaiheesta (II vaihe) rahaksimuutto-arvoon tai toimenpiteisiin perustuva kohtuullinen palkkio.

Suositusta sovelletaan konkurssilain nojalla määrätyn pesänhoitajan palkkion vahvistamiseen.

2 LAINSÄÄDÄNTÖ

Konkurssilain 8 luvun 7 §:n mukaan pesänhoitajalla on oikeus saada tehtävästään konkurssipesältä työn vaativuuteen, tehtyyn työhön, pesän laajuuteen ja muihin seikkoihin nähden kohtuullinen palkkio. Pesänhoitaja ei saa tämän palkkion lisäksi ottaa muuta etua itselleen eikä läheisilleen.

Pesänhoitopalkkion tarkemmista perusteista päättävät velkojat pesänhoitajaa kuultuaan viipymättä pesänhoitajan tultua määrätyksi tehtävänsä. Palkkio maksetaan tehtävän aikana kohtuullisin väliajoin. Velkojat voivat päättää, että osa palkkiosta maksetaan pesänhoitajan tehtävän päättyessä. Palkkion maksamisesta päättävät velkojat pesänhoitajan esitettyä selvityksen maksamisen perusteena olevista toimenpiteistä.

Velkojan pyynnöstä tuomioistuin voi kehottaa pesänhoitajaksi ehdotettua selvittämään palkkiovaatimuksensa perusteita jo ennen tehtävään määräämistä. Selvityksenään pesänhoitajaehdokas voi esimerkiksi ilmoittaa noudattavansa tämän suosituksen mukaisia palkkioperusteita ja ilmoittaa oman ja avustajansa tuntiveloitushinnan.

3 PESÄNHOITAJAN TAVANOMAISET TOIMENPITEET

Konkurssimenettelyn tarkoitus on velallisen toiminnan selvittäminen, varojen muuttaminen rahaksi ja rahojen jakaminen velkojille. Pesänhoitajan tavanomaisia keskeisiä tehtäviä ovat konkurssipesän yleisen hallinnon järjestäminen ja omaisuuden hoito ja realisointi.

Pesänhoitopalkkio kattaa lyhyessä konkurssimenettelyssä yleensä seuraavat tehtävät:

- pesän omaisuuden haltuunotto, selvittäminen, pesään kuulumattoman omaisuuden erottaminen, omaisuuden arvon säilyttämiseksi sekä realisoinnin onnistumiseksi tarvittavat toimenpiteet ja omaisuuden suojaaminen (esim. vakuutukset, lukituksesta huolehtiminen ym.)
- työntekijöiden työsuhteisiin liittyvät toimenpiteet (irtisanomiset, palkkasaatavien selvittäminen, palkkaturvahakemuksen laatiminen, työeläke- ja tapaturmavakuutusyhtiöille tehtävät ilmoitukset)
- tarvittavat sopimusten irtisanomiset ja solmimiset (mm. sähkö-, vuokra- ja puhelinsopimukset)
- pankkitilien lopettamiset ja avaamiset pesän nimissä
- erilaisten viranomaisille annettavien ilmoitusten tekeminen ja kyselyihin vastaaminen

- pesäluettelon ja velallisselvityksen laatiminen
- konkurssimenettelyyn liittyvä tavanomainen esiintyminen tuomio-istuimessa
- konkurssivelallisen kirjanpidon ja asiakirjojen alustava tarkastaminen velallisen rikosten ja takaisinsaanti-perusteiden selvittämiseksi tai erityistarkastuksen tarpeellisuuden selvittämiseksi sekä erityistarkastuskertomukseen tutustuminen
- ilmoitus syyttäväviranomaisille liiketoimintakieltoasian vireillepanemiseksi
- pesän omaisuuden hoito ja realisointi
- saatavien laskutus ja maksukehotusten lähettäminen
- konkurssilain edellyttämien ilmoitusten, selvitysten ja tiedustelujen toimittaminen velkojille ja velalliselle
- varojen tilittäminen ulosottoviranomaiselle raukeavassa pesässä
- kirjanpidon palauttaminen velalliselle.

Pesänhoitopalkkio kattaa täysimittaisessa konkurssimenettelyssä edellä mainittujen lisäksi yleensä seuraavat tehtävät:

- velkojainkokousten ja velkojien muun päätöksentekomenettelyn koollekutsuminen, pitäminen ja pöytäkirjan laatiminen
- velallisen ja pesän kirjanpidosta huolehtiminen sekä sen säilyttäminen
- valvontapäivän määrittäminen ja siitä ilmoittaminen
- konkurssivalvontojen tarkastaminen, valvontojen selvittämistä koskevat neuvottelut, sovinnollisen ratkaisumahdollisuuden selvittäminen
- jakoluetteloehdotuksen ja jakoluettelon laatiminen
- jälkivalvontojen käsitteleminen
- velkojatoimikunnan kokousten valmistelu sekä niihin osallistuminen ja pöytäkirjojen laatiminen
- vuosiselontekojen laatiminen
- jako-osuustodistusten lähettäminen

- lopputilityksen laatiminen
- velkojien jako-osuuksien maksaminen.

Pesänhoitajan on harkittava tavanomaisen pesänhoitotoimenpiteen tai kohdassa 5 mainitun erillistoimenpiteen antamista pesän ulkopuolella hoidettavaksi (ulkoistaminen), jos ulkoistaminen johtaa pesän kannalta taloudellisesti edullisempaan lopputulokseen kuin toimenpiteen tekeminen pesänhoitajan omana tai tämän avustajan työnä. Edullisuuden arvioinnissa otetaan huomioon toisaalta ulkoistamisesta saatava hyöty ja toisaalta siitä aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien ulkoistamisen mahdollinen vaikutus pesänhoitopalkkioon. Pesänhoitaja voi ulkoistaa myös sellaisen pesänhoitotehtävän, joka edellyttää erityistä ammattitaitoa. Esimerkiksi omaisuuden myyminen, laajamittainen tavanomaisten saatavien periminen sekä pesän kirjanpidon pitäminen voi olla tarkoituksenmukaista antaa ulkopuolisen ammattilaisen tehtäväksi.

4

PALKKION MÄÄRÄYTYMISPERUSTEET

Neuvottelukunta suosittelee, että lyhyessä konkurssimenettelyssä pesänhoitopalkkion perusteena käytetään tehtyjä toimenpiteitä (toimenpidepalkkio) sekä täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa toimenpidepalkkiota ja toisessa vaiheessa pesän rahaksimuuttoarvoa (realisaatiotulospalkkio) tai toimenpidepalkkiota. Erillistoimenpiteistä sekä panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä määrätään aina erillinen toimenpidepalkkio. Toimenpidepalkkio määräytyy, jollei muuta ole sovittu, aikaveloituksen mukaan niin, että veloitusperusteena on tuntipalkkio. Pesän erityisestä luonteesta tai koosta johtuen pesänhoitaja voi esittää ja velkojat voivat päättää myös muun palkkioperusteen käyttämisestä.

Lyhyestä konkurssimenettelystä ja täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisestä vaiheesta vaadittavan palkkion kohtuullisuutta voidaan käytännössä yleensä arvioida vertaamalla sitä tämän suosituksen mukaiseen vertailupalkkioon. Kohtuullinen palkkio täysimittaisen konkurssimenettelyn toisesta vaiheesta voidaan yleensä vahvistaa pesän rahaksimuuttoarvoon perustuvan palkkiotaulukon mukaan tai arvioida toimenpidepalkkion kohtuullisuutta vertaamalla sitä tämän suosituksen mukaiseen vertailupalkkioon.

Tavanomaisista pesänhoitotehtävistä esitettävän pesänhoitopalkkion voidaan yleensä olettaa asettuvan kohdissa 4.1 ja 4.2 esitettyjen vertailupalkkioiden vaihteluväliin. Jos realisaatiotulos on kuitenkin poikkeuksellisesti ilmeisessä epäsuhteessa pesän selvittämisen edellyttämään työmäärään tai pesän selvittäminen vaatii poikkeuksellisen paljon tai vähän toimenpiteitä, on mahdollista esittää ja vahvistaa vaihteluvälin ylittävä tai alittava pesänhoitopalkkio.

Jos pesänhoidon edellyttämää työmäärää ja vaativuutta voidaan pitää tavanomaisena, palkkion tulisi pääsääntöisesti asettua vaihteluvälin keskiarvon tuntumaan.

Pesänhoitopalkkio voi kohtuuden mukaan nousta keskimääräistä korkeammaksi, jos pesänhoidossa on tarvittu erityistä asiantuntemusta, pesänhoitaja on onnistunut tehtävässään erityisen hyvin tai palkkio ei vastaa yleistä palkkiotasoa kooltaan, vastuultaan ja työmäärältään vastaavissa konkurssipesissä. Pesänhoito edellyttää yleensä tavallista enemmän toimenpiteitä, jos velallinen laiminlyö myötävaikutusvelvollisuutensa tai jos velallisen liiketoimintaa on harjoitettu useamassa toimipisteessä.

Pesänhoitopalkkio voi kohtuuden mukaan jäädä keskimääräistä alhaisemmaksi, jos pesänhoito on ollut tehotonta, pesää ei ole hoidettu hyvän pesänhoitotavan mukaisesti, veloituseruste on pesänhoitajan osoittamaan taitoon ja kykyyn nähden liian korkea tai palkkio ei vastaa yleistä palkkiotasoa kooltaan, vastuultaan ja työmäärältään vastaavissa konkurssipesissä. Pesänhoito on tehotonta esimerkiksi silloin, kun pesänhoitaja tekee itse rutiinitoimenpiteitä, toimenpiteistä aiheutuu saatuun hyötyyn nähden kohtuuttomasti kustannuksia tai pesänhoitaja tekee tarpeettomia tai päällekkäisiä toimenpiteitä.

Pesänhoitopalkkioon vaikuttavana seikkana voidaan ottaa huomioon se, kuinka tehokkaasti ja taloudellisesti pesänhoitaja on ulkoistanut pesänhoitoon kuuluvia tehtäviä. Palkkiota voidaan korottaa pesän kannalta erityisen tuottoisan ulkoistamisen johdosta. Jos ulkoistaminen on aiheuttanut pesälle ylimääräisiä kustannuksia, palkkiota voidaan alentaa.

Korotus- ja alentamisperusteet on otettava huomioon tapauskohtaisella harkinnalla. Sen, joka vaatii palkkion vahvistamista merkittävästi keskimääräistä korkeammaksi tai alemmaksi, on esitettävä vaatimuksensa perusteet.

Jos pesänhoitaja laiminlyö tehtäviään, syyllistyy väärinkäytökseen tai hänet joudutaan omasta syystä vapauttamaan pesänhoitajan tehtävästä, pesänhoitopalkkiota voidaan alentaa tai törkeässä tapauksessa jättää kokonaan vahvistamatta.

Pesänhoitaja ei voi laskuttaa konkurssia edeltäneitä, sitä valmistelleita toimenpiteitään pesän varoista.

Tässä suosituksessa esitetyt pesänhoitopalkkiot ja vertailupalkkiot ovat arvonlisäverottomia.

4.1

Lyhyt konkurssimenettely

Arvioitaessa pesänhoitajan toimenpidekohtaisen palkkiolaskun kohtuullisuutta edellä kohdassa 3 mainituista tavanomaisista toimenpiteistä lyhyessä konkurssimenettelyssä voidaan sitä verrata konkurssipesän hoidon laatuun ja laajuuteen alla kuvatuissa rajoissa.

Helppohoitoisessa konkurssipesässä, jossa kirjanpito on kunnossa, velallinen tai tämän edustaja täyttää myötävaikutusvelvollisuutensa ja omaisuus on helposti realisoitavissa tai omaisuutta ei ole, vertailupalkkion vaihteluväli on 1 500 – 2 000 euroa. Vertailupalkkiota voidaan korottaa pesän vaikeusasteen mukaan jäljempänä mainituilla perusteilla.

- 1) Jos konkurssipesän omaisuuden rahaksimuutto vaatii vähäistä enemmän toimenpiteitä, omaisuuden luettelointi ja erottelu muusta omaisuudesta on työlästä ja aikaa vievää tai vaatii muutoin erityistoimenpiteitä.
- 2) Jos konkurssipesän palveluksessa on työntekijöitä tai päätyneiden työsuhteiden selvittely vaatii esimerkiksi palkkaturvahakemusten käsittelyä.
- 3) Jos velallisen kirjanpito vaatii tositteiden järjestämistä usean kuukauden ajalta tai kirjanpito käsittää huomattavan tositemateriaalin, kirjanpito on epäluotettava tai liiketapahtumat eivät ole helposti todennettavissa.
- 4) Jos velallisen toimet ennen konkurssia vaativat takaisinsaanti-, rikos- tms. perusteiden tarkempaa selvittämistä tai erityistarkastuksen teettämistä.
- 5) Jos pesänhoitaja joutuu velkojien lukumäärän tai laadun vuoksi tekemään tavanomaista enemmän toimenpiteitä.
- 6) Jos velallinen laiminlyö myötävaikutusvelvollisuutensa tai pesänselvitys edellyttää pesänhoitajalta paljon matkustamista.
- 7) Jos konkurssin alkaessa on vireillä oikeudenkäyntejä, jotka ovat riitaisia.
- 8) Jos velallinen toimii alalla, joka on erityissäännetty ja tästä aiheutuu pesänhoitajalle lisävelvoitteita.
- 9) Jos pesään kuuluu varoja enemmän kuin mitä tarvitaan konkurssipesän massavelkojen kattamiseen.

Vertailupalkkiota nostetaan 300 - 500 eurolla kutakin edellä mainittua yhdeksää perustetta kohden. Jos konkurssipesässä toteutuu esimerkiksi kolme perustetta, vertailupalkkio on 2 400 – 3 500 euroa.

Jos konkurssipesään on määrätty tilapäinen pesänhoitaja tai konkurssi peruuntuu, pesänhoitajalla on oikeus kohtuulliseen palkkioon tekemistään toimenpiteistä. Pesänhoitajan palkkio määrätään toimenpidepalkkiona noudattaen soveltuvin osin mitä edellä on todettu pesänhoitopalkkiosta lyhyessä konkurssimenettelyssä. Vertailua vertailupalkkioon ei kuitenkaan tehdä.

4.2

Täysimittainen konkurssimenettely

4.2.1

Täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäinen vaihe

Arvioitaessa pesänhoitajan toimenpidekohtaisen palkkion kohtuullisuutta edellä kohdassa 3 mainituista tavanomaisista toimenpiteistä täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa voidaan sitä verrata pesän todennäköiseen rahaksimuuttoarvoon seuraavasti:

Vertailupalkkion alaraja täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioerä	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	3 200	3,0 %
30 000 – 80 000	3 500	2,2 %
80 000 – 170 000	4 600	1,6 %
170 000 – 330 000	6 100	1,0 %
330 000 – 800 000	7 700	0,5 %
800 000 – 5 000 000	10 100	0,4 %
5 000 000 – 10 000 000	26 900	0,34 %
10 000 000 – 20 000 000	43 900	0,17 %
20 000 000 – 40 000 000	60 900	0,13 %
40 000 000 – 80 000 000	86 900	0,07 %
yli 80 000 000	114 900	soveltuvin osin

Vertailupalkkion yläraja täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioerä	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	4 000	4,0 %
30 000 – 80 000	4 400	2,8 %
80 000 – 170 000	5 800	2,6 %
170 000 – 330 000	8 200	1,8 %
330 000 – 800 000	11 100	1,0 %
800 000 – 5 000 000	15 800	0,52 %
5 000 000 – 10 000 000	37 700	0,37 %
10 000 000 – 20 000 000	56 200	0,25 %
20 000 000 – 40 000 000	81 200	0,18 %
40 000 000 – 80 000 000	117 200	0,12 %
yli 80 000 000	165 200	soveltuvin osin

Vertailupalkkion perusteena käytettävään rahaksimuuttoarvoon lasketaan pääsääntöisesti kaikki pesään kuuluvan omaisuuden realisaatiosta kertyneet varat. Jos kaikkia varoja ei ole vielä palkkiota vahvistettaessa muutettu rahaksi, käytetään myymättä olevan omaisuuden arvona todennäköistä rahaksimuuttoarvoa. Rahaksimuuttoarvossa ei kuitenkaan huomioida konkurssipesän tilille työntekijöiden lukuun maksettuja palkkaturvasuorituksia tai varoja, jotka velkojat ovat kuitanneet.

Panttiomaisuutta ei pääsääntöisesti oteta huomioon pesän rahaksimuuttoarvossa, vaan sen hoidosta ja myynnistä maksetaan erillinen toimenpidepalkkio. Pesänhoitaja voi kuitenkin joutua ensimmäisessä pesänhoitovaiheessa ottamaan haltuunsa myös panttiomaisuutta ja selvittämään esimerkiksi siihen kohdistuvia oikeuksia ja sen kuulumista tai lunastamista pesään. Nämä toimenpiteet eivät ole konkurssilain 17:7 §:ssä tarkoitettuja panttiomaisuuden hoidosta aiheutuvia kustannuksia eikä niistä voi saada korvausta panttiomaisuuden kauppahinnasta.

Panttiomaisuus, johon on kohdistunut muita kuin konkurssilain 17:7 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä, sekä osamaksu- ja leasingomaisuus otetaan huomioon pesän rahaksimuuttoarvossa. Rahaksimuuttoarvossa huomioitava osuus tällaisesta omaisuudesta riippuu toisaalta omaisuuteen kohdistuneiden muiden kuin panttiomaisuuden arvosta katettavien toimenpiteiden määrästä ja toisaalta omaisuuden arvosta. Vähäarvoinen omaisuus huomioidaan rahaksimuuttoarvossa suuremmalta osalta kuin arvokas omaisuus.

Jos pantti-, osamaksu- ja leasing-omaisuuden haltuunotto ja luovuttaminen sekä vakuusoikeuden selvittely eivät vaadi erityisiä toimenpiteitä tai panttiomaisuuteen kohdistuvat toimenpiteet katetaan kokonaisuudessaan panttiomaisuuden kauppahinnasta, tällaista omaisuutta ei oteta miltään osin huomioon pesän rahaksimuuttoarvossa.

4.2.2

Täysimittaisen konkurssimenettelyn toinen vaihe

Pesänhoitajan palkkio edellä kohdassa 3 mainituista tavanomaisista toimenpiteistä täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa perustuu joko pesän rahaksimuuttoarvoon tai konkurssipesän hoitamiseksi tehtyihin toimenpiteisiin. Toimenpidepalkkion määrääminen on perusteltua erityisesti silloin, kun pesässä ei ole juurikaan tavanomaista realisoitavaa omaisuutta, vaan pesänhoitotoimenpiteet kohdistuvat pääosin velallisen oikeuksien ja muun varallisuuden selvittelyyn. Päätös sovellettavasta palkkioperusteesta on tehtävä viipymättä sen jälkeen kun on käynyt ilmeiseksi, että konkurssi jatkuu täysimittaisena menettelynä. Yleensä päätös on tehtävä viimeistään ensimmäisessä velkojainkokouksessa.

Rahaksimuuttoarvoon perustuva palkkio määrätään alla kuvatuissa rajoissa:

Pesänhoitopalkkion alaraja täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioerä	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	5 400	17,0 %
30 000 – 80 000	7 100	12,4 %
80 000 – 170 000	13 300	11,4 %
170 000 – 330 000	23 600	7,7 %
330 000 – 800 000	36 000	4,0 %
800 000 – 5 000 000	54 800	2,2 %
5 000 000 – 10 000 000	147 200	1,74 %
10 000 000 – 20 000 000	234 200	1,25 %
20 000 000 – 40 000 000	359 200	0,87 %
40 000 000 – 80 000 000	533 200	0,23 %
yli 80 000 000	625 200	soveltuvin osin

Pesänhoitopalkkion yläraja täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioerä	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	6 400	20,0 %
30 000 – 80 000	8 400	14,0 %
80 000 – 170 000	15 400	12,3 %
170 000 – 330 000	26 500	8,1 %
330 000 – 800 000	39 500	4,4 %
800 000 – 5 000 000	60 200	2,85 %
5 000 000 – 10 000 000	180 000	2,20 %
10 000 000 – 20 000 000	290 000	1,75 %
20 000 000 – 40 000 000	465 000	1,50 %
40 000 000 – 80 000 000	765 000	1,25 %
yli 80 000 000	1 265 000	soveltuvin osin

Rahaksimuuttoarvon määrittelemisessä sovelletaan samoja periaatteita kuin edellä kohdassa 4.2.1. Panttiomaisuutta ei kuitenkaan oteta miltään osin huomioon rahaksimuuttoarvossa. Erillistoimenpiteellä pesään saadut varat otetaan huomioon rahaksimuuttoarvossa, jollei erillistoimenpiteestä päätettäessä ole toisin päätetty.

Jos pesänhoitopalkkio täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa määräytyy pesänhoitajan toimenpiteiden perusteella,

voidaan rahaksimuuttoarvoon perustuvaa palkkiotaulukkoa käyttää toimenpidepalkkion kohtuullisuuden arvioimisen vertailutaulukkona. Vertailua ei kuitenkaan voida tehdä, jos pesänhoitopalkkio määrätään toimenpidepalkkiona juuri siitä syystä, että pesänhoidon edellyttämän työmäärän ja pesän rahaksimuuttoarvon välillä vallitsee epäsuhta.

5

ERILLISVELOITUKSET

Erillistoimenpiteillä tarkoitetaan muita kuin pesän tavanomaiseen yleiseen hallintoon, omaisuuden rahaksimuttoon ja jako-osuuksien maksamiseen kuuluvia tehtäviä.

Pesänhoitajalla on oikeus veloittaa konkurssipesältä erikseen oikeudenkäynneistä ja hallinnollisista prosesseista sekä riitoja koskeneista sovintoon johtaneista neuvotteluista aiheutuneet toimenpiteensä sekä muut tehtävänsä, joita ei voida pitää tavanomaisina konkurssipesän hoidossa. Konkurssipesän hoidon yhteydessä voi olla tarvetta tällaisiin tavanomaisesta pesänhoidosta poikkeaviin erillistoimenpiteisiin, joita ovat:

- pesää koskevat oikeudenkäynnit kuten velkomuskanteet saatavien perimiseksi, muut oikeudenkäynnit, verovalitukset, hallintolainkäyttöriidat tms.
- konkurssivalvontojen riitautusoikeudenkäynnit
- yksittäisten takaisinsaantiperusteiden selvittäminen ja kanteiden ajaminen
- rikosilmoitusten laatimisesta sekä esitutkinnoista ja rikosoikeuden-käynneistä aiheutuvat toimenpiteet
- toimenpiteet tytär- ja osakkuusyhtiöissä
- muut tavanomaiseen pesänhoitoon selvästi kuulumattomat selvitykset ja toimenpiteet.

Erillistoimenpiteiden laskutusperusteena käytetään toimenpidepohjaista veloitusta, joka määräytyy ensisijaisesti erillistoimenpiteen vaatiman työn määrän ja laadun mukaan. Lisäksi otetaan huomioon tehtävän vaikeusaste, kysymyksessä olevan etuuden arvo ja merkitys sekä yleinen palkkiotaso kooltaan, vastuultaan ja työmäärältään vastaavissa tehtävissä.

6

PESÄNHOITAJAN PALKKIO PANTTIOMAISUUDEN HOIDOSTA JA MYYNNISTÄ

Pesänhoitajan palkkio panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä perustuu tähän omaisuuteen kohdistuneisiin pesänhoitajan toimenpiteisiin. Palkkio on toimenpidepalkkio ja siihen sovelletaan

soveltuvien osin mitä edellä kohdassa 5 on todettu erillis-toimenpidepalkkiosta.

Neuvottelukunta suosittaa, että pesänhoitaja ja pantinhaltija sopivat heti konkurssin alettua siitä, onko panttiomaisuuden hoito- ja myyntivastuu pesällä vai pantinhaltijalla. Pesänhoitajan tulee tiedustella hoito- ja myyntivastuun järjestämisestä pantinhaltijalta tultuaan tietoisiksi omaisuuden panttauksesta ja pantinhaltijasta. Vastuu panttiomaisuudesta säilyy konkurssipesällä kunnes asiasta toisin sovitaan, jollei pantinhaltijan hoitovelvollisuudesta muuta johdu. Pantinhaltijalla ei ole ilman nimenomaista sopimusta velvollisuutta maksaa panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä pesälle aiheutuvia kuluja.

Konkurssipesällä on oikeus saada korvaus pesään kuuluvan panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä pesälle aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista, mukaan lukien pesänhoitajan palkkio omaisuuden myynnistä, päältäpäin panttiomaisuuden myyntihinnasta ja tuotosta heti myynti- ja täytäntöönpanokulujen jälkeen.

Jos pesänhoitajan myynti- ja hoitotoimenpiteet ovat kohdistuneet samalla kertaa sekä vapaaseen että panttiomaisuuteen, on toimenpiteiden, jollei niitä pystytä muutoin kohdistamaan, katsottava kohdistuneen puoliksi kumpaankin omaisuuslajiin.

Pesänhoitajan tulee periä konkurssipesälle pesän varoista maksetut panttiomaisuuden hoito- ja myyntikulut. Jos panttiomaisuuden tuotto ja kauppahinta on maksettu pesälle, pesänhoitajan tulee kattaa pesän kulut näistä varoista ennen niiden tilittämistä pantinhaltijalle.

Pesänhoitajan on valvottava kulut asianosaiskeskustelussa, jos panttiomaisuus myydään ulosottoviranomaisen järjestämässä pakko-huutokaupassa ja omaisuus on laadultaan sellaista, että suorituksen saaminen panttiomaisuudesta edellyttää saatavien ilmoittamista. Tämä tulee kysymykseen mm. kiinteistön, linja- ja kuorma-auton, perävaunun, aluksen ja ilma-aluksen pakkohuutokaupassa.

Pantinhaltija voi myös itse realisoida panttiomaisuuden tai sen tuotto ja kauppahinta voi muuten tulla maksettavaksi suoraan pantinhaltijalle. Pesänhoitajan tulee tällöin sopia pantinhaltijan kanssa siitä, että pantinhaltija tilittää pesälle kauppahinnasta päältä pantin hoidosta ja myynnistä pesälle aiheutuneet kulut.

7

PALKKIO VELALLISEN LIKETOIMINNAN JATKAMISESTA

Pesänhoitopalkkio velallisen liiketoiminnan jatkamisesta voidaan määrätä joko erillisveloitettavana toimenpidepalkkiona, toiminnan tulokseen perustuvana tulospalkkiona tai ottaa siitä aiheutuva lisätyön määrä ja vastuu huomioon edellä kohdan 4.2.2 mukaisen realisaatiopalkkion korotusperusteena. Neuvottelukunta suosittaa, että palkkioperusteesta päätetään samassa yhteydessä, kun tehdään päätös liiketoiminnan jatkamisesta.

Vaikka palkkio tavanomaisesta pesänhoidosta perustuisi pesän rahaksimuuttoarvoon, voidaan palkkio liiketoiminnan jatkamisesta (liiketoimintapalkkio) kuitenkin määrätä toimenpidepohjaisesti. Tällöin liiketoiminnan tulosta ei oteta huomioon laskettaessa pesän rahaksimuuttoarvoa.

Jos liiketoimintapalkkio määräytyy tehdyn työn mukaan toimenpidepohjaisesti, on palkkion perusteessa otettava huomioon liiketoiminnan laajuus, siitä aiheutuva vastuu ja sen tuloksellisuus.

Jos liiketoimintapalkkio määräytyy osana realisaatiopalkkiota, rahaksimuuttoarvona käytetään liiketoiminnan tuloja, joista on vähennetty liiketoiminnan kustannukset.

Liiketoiminnan jatkamisesta aiheutuvaa palkkion korotusperustetta määritettäessä on otettava huomioon siitä aiheutuva lisätönn määrä ja pesänhoitajan vastuu yrityksen juoksevasta hallinnosta ja toiminnasta. Tässä arvioinnissa on otettava huomioon, missä määrin pesänhoitajalla on ollut käytettävissään konkurssivelallisen henkilökuntaa.

Liiketoiminnan jatkaminen voi velkojen aseman turvaamiseksi olla välttämätöntä, vaikka se osoittautuisi tappiolliseksi. Jatkamispäätöksen perusteena voi olla esimerkiksi muutoin syntyvien todennäköisesti vielä suurempien tappioiden välttäminen. Tällöin pesänhoitajan palkkiota ei voida määrätä liiketoiminnan tuottojen mukaan, vaan sen tulee perustua toimenpidepohjaiseen erillisveloitukseen.

8

PALKKION VAHVISTAMINEN

Pesänhoitopalkkion tarkemmista perusteista päättävät velkojat pesänhoitajaa kuultuaan viipymättä pesänhoitajan tultua määrättyksi tehtävänsä. Pesänhoitopalkkion perusteista tulee päättää viimeistään ensimmäisessä velkojainkokouksessa.

Neuvottelukunta suosittaa, että ainakin laajassa konkurssipesässä velkojat ja pesänhoitaja neuvottelevat palkkioperusteesta ennen kuin velkojat tekevät asiasta päätöksen. Neuvottelussa on pyrittävä löytämään pesän erityspiirteet huomioon ottava palkkioperuste ja tarvittaessa selviteltävä tämän suosituksen mukaisten palkkion korotus- ja alentamisperusteiden soveltumista ko. konkurssipesässä määrättävään pesänhoitopalkkioon.

Velkojat vahvistavat pesänhoitajan palkkion. Voidakseen vahvistaa pesänhoitajan palkkiolaskun velkojilla on oltava riittävä käsitys pesän laadusta, tilasta ja suoritetuista toimenpiteistä. Pääsääntöisesti pesän laatu ja tila tulevat riittävässä määrin selvitettyiksi ajan tasalla olevasta vuosiselonteosta. Neuvottelukunta suosittaa, etteivät velkojat vahvista palkkiota, jos pesänhoitaja laiminlyö konkurssilain 14:11 §:ssä tarkoitetun vuosiselonteon antamisen.

Jotta velkojat voivat saada käsityksen konkurssipesän selvittämisen kokonaiskustannuksista, on velkojille ilmoitettava erikseen pesän-

hoitajan itse veloittamat ja hänen ulkopuolisille maksamansa kustannukset. Tyypillisesti tällaisia ovat mm. seuraavat suoritukset:

- pesänhoitajan nostamat ennakko-, osa- ja erillistoimenpidepalkkiot
- omaisuuden arviointi-, luettelointi- ja realisointikustannukset,
- panttiomaisuuden hoidosta ja myymisestä aiheutuneet kustannukset,
- saatavien perintäkustannukset,
- velallisen ja konkurssipesän kirjanpidon laatimiskustannukset,
- erityistarkastuskustannukset,
- arkistointikustannukset ja
- kirjanpitoaineiston hävittämiskustannukset.

Riittävää on, kun nämä erittelyt ilmenevät hyvän pesänhoitotavan mukaisesti laaditusta tilityslaskelmasta (neuvottelukunnan suositus 10).

Laskussa on esitettävä pesänhoitajan suorittamat tehtävät siten, että velkojat voivat muodostaa kokonaiskäsityksen kaikista pesänhoidon kustannuksista. Laskusta tulee ilmetä, mikä on pesänhoitajan ja hänen avustajiensa käyttämä tuntiveloitus. Pesänhoitajan on lisäksi pyydetäessä ilmoitettava riittävällä tarkkuudella tehdyt toimenpiteet, niiden tekijä, hinta ja niihin käytetty aika.

Pesänhoitaja voi veloittaa vain toimenpiteistä, jotka ovat olleet tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia konkurssipesän hoitamiseksi hyvän pesänhoitotavan mukaisesti.

Pesänhoitoon liittyvät monistus- ja postituskulut sekä tavanomaisesta poikkeavat puhelinkulut eivät sisälly palkkioon, vaan ne voidaan laskuttaa erikseen.

9

PALKKIOIDEN MAKSAMINEN

Palkkio maksetaan osasuorituksina kohtuullisin väliajoin pesänhoidon edetessä. Velkojat päättävät siitä, missä aikataulussa pesänhoitaja on oikeutettu saamaan osasuorituksia. Osasuorituksen maksamisen edellytyksenä on, että pesänhoitaja esittää velkojille selvityksen maksamisen perusteena olevista toimenpiteistä. Tämä voi tapahtua velkojainkokouksessa tai muussa päätöksentekomenettelyssä. Osasuorituksen noston tulee aina perustua jo tehtyyn työhön. Velkojat voivat päättää, että osa palkkiosta maksetaan pesänhoitajan tehtävän päättyessä.

Neuvottelukunta suosittaa, että riittävän suuri osa palkkiosta jätetään aina maksettavaksi pesänhoitajan tehtävän päättyessä. Jos pesänhoitaja on nostanut osasuorituksia väärin perustein tai muutoin virheellisesti enemmän kuin lopulliseksi pesänhoitopalkkioksi vahvistetaan, pesänhoitajan on heti palautettava liikaa nostamansa määrä konkurssipesään.

Palkkion erillistoimenpiteistä vahvistavat velkojat joko loppukokouksessa tai erillistoimenpiteen päättyessä. Mikäli erillistoimenpide on pitkäkestoinen, velkojat voivat määräämillään ehdoilla valtuuttaa pesähoitajan nostamaan erillistoimenpidepalkkion osasuorituksia ennen toimenpiteen päättymistä.

Pesähoitajan on vuosittaisessa selonteossaan hyvän pesähoitotavan mukaisesti informoitava velkojia nostamiensa osa- ja erillispalkkioiden määrästä.

10 JÄLKISELVITYS

Jos pesähoitaja joutuu konkurssin päätyttyä tekemään selvitystoimenpiteitä esimerkiksi pesään ilmaantuneiden uusien varojen tai vastuiden johdosta, hänellä on oikeus saada siitä kohtuullinen korvaus pesän varoista. Kohtuullisena korvauksena on pidettävä tuntiveloitusta, jota pesässä on käytetty toimenpidepohjaisen pesähoitopalkkion perusteena. Kohtuullisen korvauksen vahvistamiseen ja nostamiseen ei vaadita velkojien päätöstä.

Helsingissä, 9. päivänä joulukuuta 2004

Kari Harju
puheenjohtaja

Harri Hämäläinen
sihteeri